

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 16 kor.
 Negyedévre... — 4 *
 Helyben házon kívül:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 9.

Lenni vagy nem lenni?

Hamlet töprengése semmi ahhoz az aggodalomhoz képest, a mi a liberális politikusokat elfogja. Leszünk vagy nem leszünk? Élünk vagy halunk? Haladunk vagy maradunk?

A párt vezérének most is Tisza tartja magát s ebbeli hitét senki meg nem czáfolja. Ha más párt vezérét érte volna olyan rettenetes csufos kudarc, mint érte Tiszát, annak már régen elfogyott volna a regimentje. A liberális gárda azonban nem hal meg, de nem is adja meg magát. A vezér pedig elmélkedik vert serege élén: lenni vagy nem lenni?

Pedig a nemzet már határozottan megmondta a maga ítéletét.

A liberális gárda azonban nem lát és nem hall. *Lenni* akar minden áron, még pedig hatalmon lenni. Számukra nincs más lét, mint a melyben kezdve a vicinálisoktól fel a bársonyszékig minden jövedelmező állás nekik termi gyümölcsseit. Így aztán a vezér is tegnap még feloszlást hirdetett, ma pedig már ismét a fennmaradás mellett harcol — némileg önmaga ellen is.

A gárda nem látja a jelent és nem látja a multat.

Nem látja, hogy a multban épp úgy nem mert a liberális színt vallani, mint nem mer ma. Az uralkodó kegyének minden áron való megtartása volt

egyetlen reális programmpontja. Hol van egyéb programmpont, a melyre most, a feloszlás előtt büszkén tekinthetne vissza? Maga a vezér, a ki pedig bámulatos fanatizmussal ismétli unalomig liberális dicsőenkeit, maga a vezér is csak a pénzügyi egyensúlyt tudja a párt érdemül betudni. Pedig hejh beh nagy ára van ennek az egyensúlynak is: egy millió amerikai magyar, kisbirtokosaink eladósodása, parasztjaink nyomora, általános erkölcsi süllyedés! Megéri ez azt a pár ezer korona fölösleget?!

A liberális faja felfelé eresztette a gyökereit s lefelé terjesztette ki lombját. Felülről kapta az erőt, lefelé adta az árnyékot.

Igy élt meg 30 éven át Magyarországon az a liberális, a melynek sohasem lehetett gyökere a magyar nép lelkében.

Előrelátható volt, hogy a katonai kérdések miatt kell Magyarországnak még egyszer ellentétbe kerülnie az uralkodóházzal. Harmincz év alatt meg kellett volna értetnie az uralkodóval egy hazafias bizalmi pártnak, hogy a magyarság követelményei jogosok, azokat jobb békésen teljesíteni, mint a végsőkig feszíteni a húrt. Ha ezt teszi vala a liberális párt, akkor most nem kellene begöngyölitnie a zászlót.

Nem tette. Ellenkezőleg, igyekezett befeketíteni Apponyit, a ki lassanként akarta a változást, a *kikerülhetlen* változást létrehozni. Rebelliseknek tüntette

fel a 48-asokat. Mind csak azért, hogy a felsőbb oltalom alatt szabadon élvezzék a hatalmat.

Ez a hatalomvágy ugratta bele a liberális pártot a szerencsétlen egyházpolitikába. Nyílt titok, hogy az egyházpolitikai zavarost Bécsből kavargatták fel, amikor a véderővita alatt a nemzet erősebben foglalt állást a katonai követelmények mellett Félő volt, hogy Apponyi és vele a nemzeti irány kerül vezérszerepre. Bécs félt a nemzeti iránytól, a Lloyd-klub féltette a hatalmat. Odadobták hát Érisz almájának a polgári házasságot és a zsidó reczeptiót. A liberális gárda, mely Irányi Dániel javaslatait lelkesen leszavazta, most ugyanazoknak a javaslatoknak épp oly lelkesen beugrott, protestáns atyánkfiai a katolikusok hajába kaptak — s a liberális gárdának sikerült megmentenie a hatalmát s 10 évre eltemetni a katonai követelményeket. Két czivakodó közt Bécs nevetett a markába.

Most hasonló ugratás készül. Kristóffy az általános szavazati joggal akarja neki ugratni az utcát a nemzeti lobogónak, a Magyar Szó pedig a protestáns türelem boszorkánykonyháján kotyvasztja össze az egyházpolitika hulladékait. S végül előáll Tisza és azt hirdeti, a liberálisnak fenn kell maradnia!

Mire? Kristóffy vagy Pályi Edemaszlagjait megint a liberális párt adja be a nemzetnek és így bontsa meg a koalíciót?

Nem fog erre a gárda vállalkozni. Nem azért, mert a multból talán tanult.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A pénzbeszedő.

Irtá: J.-H. Rosny.

— Ah, uram, az én mesterségem a legszomorubb ezen a világon. Pénzbeszedő! . . . olyan, aki a hitelező nevében követelni jó, — bizony a legbarátságatlanabb fogadtatás vár rám mindenütt. Minden számla egy-egy kínos jelenet előidézője; s mennyi drámai pillanat fűződik az én belépésemhez, amikor a szegény, fiilléreket kuporgató embereket kell fölkeresnem rossz szagu, homályos lakásukon . . . A legborzasztóbb azonban az örökös veszedelem, amely környékez. Szegény ember vagyok magam is; alig keresem meg a napi hat frankomat. De a gonosz emberek szemében a vagyont képviseltem. Az a czégyeres sapka, melynek aranybetűi a homlokom fölött csillognak, a pénzt hirdetik. Pénzt, melyre martalékként leselkedik a zsebtolvaj, az utonálló, a gyilkos. Reggeltől napestig, amíg a táskámat hordozom, minden lép-

temen ott leselkedik a rablási vágy, hogy megéjtsen. És mennyi furlang, mennyi vakmerőség szegődik ellenem! Ha szabadalmaztatnák a csalók és tolvajok tömérdek találmányát egész hivatalt kellene szervezni azok följegyzésére. Ami pedig a gyilkosokat illeti, kétségtelen, hogy az áldozatok legnagyobb hányadát az én mesterségembeliek adják. Bevallom, noha nem vagyok gyáva ember, nem szeretek a távoleső, elhagyatott utcákban járni, ahol sötétek a házak, szűk a folyosó és házmeister nem őrkdik a kapunál . . . Ami engem illet, három izben voltam áldozata merényleteknek, melyek közül különösen egyet sohasem fogok elfeledni s ha rá gondolok, a halált érzem a testemben.

* * *

Anyi bizonyos, hogy a fontenayi eset alkalmával már nem hittem, hogy újra viszontlátom az enyémet. Valami kisebb követelés beszédese végett kellett a külvároson túl fekvő tanyaúra mennem, ahol egy pék lakott, aki adósa volt a megbízómnak. Nagyon kelletlenül léptem

a homályos udvarba, amely olyan volt, mint valami csatorna; a végében fekete szörnyetegként nagy sütőkemence terpeszkedett.

Alacsony ajtón kellett belépnem. Vézna, de hórihorgas férfi kérdő arcza fogadott. Szempillantás alatt föliszerte bennem a pénzbeszedőt.

— Az ám, hiszen ma van a fizetés napja! — kiáltotta azán. — Nono, ne féljen; a pénz készen várja . . . Lépjen be hát!

Nem volt kedvem a küszöbről beljebb menni s habozva maradtam állva egy pillanattig.

— Miért nem jön be? — ismételte a férfi. — Attól fél talán, hogy megeszik?

Beléptem s ekkor megpillantottam a térfi mögött egy alacsony, sovány asszonyt, akinek az arcza nyomban visszatetszett nekem. Ez az arcz még rosszabb volt, mint a férfié.

— Szeretnék már újra künn lenni innen, — gondoltam magamban.

A férfi rászólt az asszonyra:

— Add oda a pénzt ennek az urnak!

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.

(Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó czég

☞ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — *Női costümök*, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Nem is valami lelkiismeret furdalásért. Egyszerűen csak azért, mert a mit megtett a liberális többség, arra a liberális kisebbség képtelen. Gyenge, erőtlén. Nyolcz hónapja vergődik, kapkod. Ez a gárda többet be nem ugrat senkit. S ha ő maga próbál ugrani csalóka vezércikknek után, abból környen halálugrás lehet nemcsak a pártra, de az egyénekre is.

Dr. K. A.

A német kereskedők és az önálló vámterület.

A külföldön már számítanak a bekövetkezendő önálló vámterületi állapottal. A német állami hivatal a kereskedelmi szerződések előkészítésére közleményt bocsát közre, amelyben figyelmezteti a kereskedőket, hogy »Cis- és Translajtánia« között nemsokára vámsorompó lesz és így a piac a kivitel számára meg fog változni. Ajánlja a kereskedőknek, hogy a Magyarország és Ausztria közt lebonyolított kereskedői forgalomról kiadott bécsi hivatalos jelentéseket tanulmányozzák. A külföld tehát már biztosra várja a nagy változásokat, számol velük és nálunk még mindig vannak, akik úgy viselkednek és gondolkoznak, mintha mindenek egy kellene tovább is történnie, amint eddig volt.

A komádiak levele.

Biharmegye még mindig igen pecsovics hirben áll az ország közvéleménye előtt. Nem csoda. Hivatalos megnyilatkozása a válság ügyében nagyon is lagymatag, sem hideg, sem meleg. Üsd agyon, de ne nagyon. A kecske is jóllakják, de a káposzta is megmaradjon. Vannak azonban hála Isten Biharországban is függetlenül, hazafiasan gondolkodó emberek szép számmal. Csak el kell tekinteni, a hivatalos megnyilatkozásoktól, amelyek amugy sem számítanak. Olyanok, mint a nulla, amely sem nem szoroz, sem nem oszt. Nem felelnek meg a vármegye valódi közvéleményének. Számítalan alkalommal látható volt ez az utóbbi hónapok alatt. Itt is van most egy újabb példa, újabb bizonyíték.

Az asszony engedelmesen ment a szoba szögletébe s mindenféle limlom mögül előkeresett egy zsákhhoz hasonló valamit. Nyilván abban tartotta az értékeit, mert hosszas csomózással tudta csak fölnyitni s aztán könyökig nyult a mélyébe. Amig az asszonyt néztem, pillanatra szem elől tévesztettem a férfit. Ez volt a vesztés. Egyszerre hátulról vasmarok kapott a torkomhoz . . . Ah, rettenetes érzés az, amikor az embert fojtogatják. Kiáltani nem tudtam, de még védekezni sem; és örjítő gondolattal éreztem, hogy utolsó óráim ütött. Percekig tartott a néma küzdelem, míg nem egyszerre elvesztettem az eszméletemet . . . Hogy meddig tartottak a szobában a támadóim, nem tudom: csak akkor éledtem föl, amikor a sütőkemenczében voltam. Ott hallottam a párbeszédjüket, amint az asszony nalkan kérdezte:

— Biztos vagy abban, hogy egészen meghalt?

— Biztos hát! — felelte a férfi. — Különben, ha nem halt meg egészen, majd elvégzi a többi a tűz . . .

— Akkor hamar gyujts be a kemenczéből — Most nem . . . hiszen ilyenkor sohse szoktam tüzet rakni . . . feltűnne az embereknek . . . Várnunk kel . . . Majd jól bezárom: ez elég, innen az ördög se menekülhet.

— De ha kiáltana?

— Tud is ez kiáltani? . . . majd a másvilágon ordíthat, ha tetszik . . .

Az ugrai választókerületből, tehát egyenesen a Tisza István gróf képviselte választóközönség soraiból talpraesett ellenzéki levelet olvasunk most egyik függetlenségi estilap tegnapi számában. A levelet Komádiból küldötték a nevezett lapnak és kilenczen irták alá. Névszerint Fésüs Dániel, Krucsó Balázs, Vajda Balázs, Papp Imre, Kiss Dániel, Csébi Sándor, Papp Lajos, Vátni Bálint és Csébi József. A levél az állítólagos országos népgyűléssel tervbe-vett szemfényvesztési kísérletet tárgyalja le érdeme szerint a független magyar gazdaközönség egészséges észjárásával.

A politikai válság.

Alkudozási kísérletekről beszélnek megint. A király hajlandó megadni mindent, magyar zászlót, magyar czimert, abba is beleegyezik, hogy a magyar ezredekben mindenütt a magyar legénység alkossa a többséget. A hadsereg tehát igen erős magyarosító eszköz lesz. De a magyar szolgálati és vezénnyelvről hallani sem akarnak.

Ez is haladás.

Eddig hallani sem akartak magyar zászlóról, magyar katonai igazságszolgáltatásról. Magyar katonai szempontok szóltak valamennyi ellen. Most egyszerre elűntek azok a szempontok. A magyar vezényszó és szolgálati nyelv ellen azonban most is tiltakoznak a »katonai szempontok.«

Nem sokáig fog tartani.

A koalíciót megfenyegetik ugyan kő-sza hírek, hogy Bánffy kiválik, elfogadja a kormányt magyar vezényszó nélkül s új választáson csinál magának többséget. Ez azonban Bánffyra nézve erkölcsi halált jelentene. A koalíció pedig jól tudja, hogy a magyar vezényszó nem 80 magyar szót jelent, hanem jelenti a magyar hadsereg magyar tisztlikarát, magyar szellemét. Ezért nem fog engedni. S mivel valakinek engedni kell, hát majd csak engednek ebben is Bécsben, a hol már

Akár hiszi, uram, akár nem, — folytatta a pénzbeszedő az elbeszélését, — a két bandita szavai hidegen hagytak. Sokkal inkább meggyötörtek, semmint gondolkozni tudtam volna ebben a pillanatban; úgy éreztem, mintha csak mély álomban látnám a dolgokat.

Amint azonban eltávoztak, lassanként magamhoz tértem teljesen és borzasztó perczeket éitem át. Most ismertem föl csak a helyzetemet; rosszabb volt az, mintha eltemettek volna . . . Ha zajt mernék ütni, bizonyosan teljes elpusztításomra siettek volna a gyilkosaim. A beszédjükből azt értettem, hogy megégetésem elhalasztották; tehát nem maradt más hátra, mint várakoznom.

Iszonyatos órák multak. Végre meg mertem mozdulni. Hason kuszva kerestem a kemencze ajtaját. De ez az ajtó zárva volt. Reszkető ujjakkal véresre kapartam a körmeimet, de az ajtó nyitját nem találtam meg. Hideg verejték áztatott; szünetlenül az a gondolat üzött, hogy sietnem kell . . . és perczről-perczre megerősödött bennem a meggyőződés, hogy áttörhetetlen börtönben vagyok s a halál elől menekülni nem fogok.

Köny futott össze a szememben s a leirhatatlan kétségbeesés néhány pillanata után, kimerülten, megadással roskadtam össze, immár lemondva a menekvésről.

Amint így összekuporodtam a tűzhely zugában véletlenül a magasba tévedt a sze-

olyan sok makacsul elfoglalt állást adtak fel, ha a támadó nem hátrált meg a fenyegetéstől . . .

Titkos tárgyalás a kormány és Bánffy között.

Hire jár, hogy Budapest—Karlsbad és Ischl között egy hét óta élénk levelezés folyik egy új kibontakozási alap megteremtése iránt. Ez az é.tesítés rövid, de velős. Így szól:

Itteni beavatott körökben sugdossák, hogy a magyar válság ügyében még a hónap folyamán döntő fordulat várható. A fordulatot oly elemektől várják, melyek eddig az ellenzéki szövetséghez tartoztak, és újabb időben az időközi kormány egy megbízottjával tárgyalásokba bocsátkoztak. A tárgyalások állítólag eredményesek voltak és azzal értek véget, hogy egy memorandumba foglalták össze mindazt, a miről azt hiszik, hogy a koronának is, a nemzetnek is elfogadható alap lesz az alkotmányos kibontakozásra.

Hétfőn délután a magyar miniszterelnökségtől memorandum érkezett a kabinetirodába.

Ezt a memorandumot itt már várták, mert Fejérváry Karlsbadból jelezte, hogy a hét elejére Budapestre meg fog érkezni és hogy ő neki nemcsak tudomása van a tartalmáról, hanem egyenesen az ő megbízásából készült előleges tárgyalások alapján, melyeket megbízottja távolléte alatt Budapesten folytatott.

Ezt a memorandumot a királyi ház családi tanácsa elé viszik. Egyelőre csak annyi értesítés ment Budapestre, hogy a memorandumot megkapták és hogy a király elhatározását legkésőbb huszadikáig fogják a miniszterelnökkel közölni.

Hogy mi van a memorandumban és hogy kik a szereplő egyéniségek, azt nem sikerült megtudni. Tájékoztatásul még csak annyit, hogy báró Bánffy Dezső keze alighanem benne van a dologban, mert itt úgy beszélnek róla, mint a jövő emberéről. A magyar vezényleti nyelvről aligha van szó az új alapban, mert ezt addig, amíg báró Becknek is szava van, nem lehet megvalósítani.

mem . . . A csillagos eget láttam magam fölött: ekkor láttam csak, hogy kemény nyílik a fejem fölött.

Pillanatig sem haboztam. Az életét mentő ember szívósságával és ügyességével kapaszkodtam fel a kemény csatornájába — és a szabadba jutottam.

Már épen hálaival emeltem a szemem az ég felé, amikor egyszerre vad, üldöző léptek zaját hallottam mögöttem. A banditáim voltak, az asszony és a férfi; fölédve menekülésem épen a futás pillanatában, utánam iramodtak . . . Rémes versenyfutás volt az. Erőmet a szenvedés amugy is elvette, nem versenyezhettem tehát velük. De az életét mentő ember mérhetetlen szívósságú: a réműlettől sarkantyuzva, nyilsebesen futottam üldözőim előtt, áttörve bozótokon s kiérve végre, az országuatra. Nemsokára emberekkel találkoztam . . . és megmenekültem.

Valóban, a tulvilágról tértem vissza az életbe.

És lássa uram, ennyi veszedelemmel szemben nyomoruságos bér a fáradságunk jutalma; én egész éven át csak 1800 frankot keresek.

Budapesten kétséget kizáró módon meggyőződtek, hogy báró **Bánffy Dezső** csakugyan tárgyalásokat folytatott **Fejérváry megbizottjával, aki nem más, mint Tarkovich miniszterelnöki államtitkár.**

Hogy mikor és hol kezdődtek ezek a tárgyalások, azt nem sikerült megtudni, de hogy mikor és hol fejeződtek be, azt igen.

Vasárnap délelőtt a kora reggeli órákban **Bánffy** bimbó-utcza lakásán többek részvétélével bizalmas tanácskozás volt, melyen **Tarkovich** államtitkár is jelen volt.

Tarkovich magával hozott egy kész elaboratumot, melyben részletesen benne voltak az új megegyezési alap pontozatai.

A katonai engedmények körül hosszabb tanácskozás folyt és abban meg is állapodtak, hogy azt kell javasolni a királynak, hogy azonnal adja meg a zászló- és jelvénykérdést a magyar kívánságokhoz képest, a nyelvkérdésben pedig adja meg a magyar nyelv fakultatív használatát a bíráskodásban és az összes magyarországi ezredekben a magyar ezrednyelvet.

A legutóbbi kérdésben egy formális módozatot találtak, mely megkönnyíti a király cselekvését és fölöslegessé teszi, hogy a korona a kérdésben egyenesen intézkedjék.

A mostani szabályok szerint ugyanis minden ezrednek az a nyelve, melyet a legénységnek legnagyobb százaléka beszél. *A hadügyminiszterium az ezredkiegészítését úgy fogja megcsinálni, hogy minden magyarországi ezredben a magyar legénység lesz a legnagyobb kontingens* és így magától megoldódik az ezrednyelv kérdése anélkül, hogy külön intézkedésre volna szükség.

Ehhez a tervhez **Pitreich** is hozzájárul és a királynak ajánlja az elfogadást.

Ha a családi tanács, illetőleg a király elfogadja az új alapot, **Fejérváry** és ha vele nem akarnának tárgyalni, **Tarkovich** a válasz megérkezése után, tehát huszadika körül összekötetésbe fog lépni a koalícióval és ennek az alapon újból fel fogja ajánlani a kormány át vételét.

Ha a koalíció ezt az alapot visszautasítja, **Bánffy** magáévá teszi és ezzel az alappal alakít kormányt, ha lehet pártot is a mostani hatvanhetesekből. Ha nem lehet a most erre az alapra többséget kapni, feloszlatta az országgyűlést és igyekszik választás útján új 67 es többséget teremteni.

Ha a koalíció ez alapot elfogadja, **Fejérváry** azonnal visszavonul és gróf **Andrássy** Gyulát ajánlja utódul.

Ezek állítólag pozitív értesülések, melyeket semmiféle czátolat meg nem dönthet.

Sztehló rémlátásai.

Sztehló Kornél vészkiáltást bocsát közzé röpirat formában. A válság szülte röpiratok közül a koalíció forradalma a közjog szempontjából szintén azok közé tartozik, amelyek közjogi szofizmákat állítanak fel és ezek alapján mutatnak utat a kibontakozásra. A **Sztehló** röpiratának még az az aktualitása is megvan, hogy a szabadelvűpárt megmentésére mutat utat. A válság eredetét a röpirat az obstrukcióban találja, amelyet jellemző magyar tulajdonságnak talál és igen karakterisztikus a szerzője, hogy az aranybulla ismeretes ellentállási szándékát is az obstrukció első jelentkezésének látja. Ee obstrukció a mostani többség

magatartása a koronával szemben is. Mert igaz az, hogy a 67 : XII.-nek rendelkezését, hogy r. i. a vezényleti nyelv felségjog, úgy is lehet magyarázni, hogy e jogot a király csak magyar nyelven gyakorolhatja, de miután ez felségjog, a képviselőház hozzon törvényt a magyar vezényleti nyelvről és — szentesítse a királylyal. Amíg ezt a törvényt meg nem hozták, a királynak joga van a német vezényszóra. Világos itt a szofizma. A király, ha ez a tétel igaz volna, örök időkre németül kommandirozhatna, mert hiszen egyszerűen nem szentesíti a magyar vezényszót. A röpirat azután ebből kiindulva, előhozakodik azzal a régi Tisza-stilusú kifogással, hogy a koalíció nem akar kormányt vállalni és miután mégis megtagadja az adót és ujonczot, megsérti az alkotmányt.

Ezt az okfejtést folytatva kiderült, hogy a koalíció forradalmár, lázadó a királyi jogai, tehát az alkotmány és a törvény ellen. Ebből az a kibontakozás, hogy a parlament hozzon törvényt a magyar vezényszóról és alkudjon meg a korona jogainak védelmére egy új alkotmánypárt. Itt aztán vége a röpiratnak. Pedig érdekes volna folytatni, hogy is lenne az a kibontakozás, ha egyrészt törvényt hoznának a magyar vezényszóról, másrészt pedig új többség alakulna a német vezényszó védelmére. . . . Hát ez a **Sztehló** Kornél budai ügyvéd ur szólama a nemzethez, aki már itt-ott szerepelgetett, legutóbb pedig az oly nevezetes **Nyíri-féle** választáson volt kormánypárti főkortes.

Kossuth és Apponyi a fővárosban.

Kossuth Ferencz tegnap délután érkezett meg a fővárosba és holnap délelőtt résztvesz Pestvármegye közgyűlésén. Gróf **Apponyi** Albert, akiről az a hír járt, hogy már ma megérkezik, csak reggel jön a fővárosban és délután megtérszi a vezérő-bizottság ülésén előterjesztését, amelyet a válság sorsára olyannyira fontosnak mondanak.

Liptó-Szent-Miklósról jelentik nekünk, hogy pénteken hozzák Budapestre **Lányi** mandátumát, melyet **Balla** választási elnök fog a miniszternek egy küldöttség élén átadni.

*

A zárszámadási bizottságnak tegnap délelőtt 11 órakor kellett volna ülést tartania, de a tagok nem gyűltek össze határozatképes számban. **Hentaller** Lajos elnök külön értesítéssel új ülésre fogja összehívni a tagokat.

Halálos verekedés Mezőkeresztesen.

— Saját tudósítónktól. —

A rakoncátlan legényvirtusnak, az ünnepontó korcsmázásnak megint áldozata van. Legszébb fiatalsága idején szíven szurta **Kutasi** Elek tizenkilencz éves legényt régi haragosa, a 21 esztendő **Mészáros** Imre. Az eset előzményeit a következőkben foglalhatjuk össze.

Biharmezőkeresztesen hirhadt a kötekedő három **Mészáros** testvér: **Imre**, **János** és **András**. Sok a haragosuk, mert sok garázdaságot visznek végbe minduntalan. Ők nem igen állhatták meg soha, hogy valaki csöndesen elmehessen mellettük, könnyebb volt a lelküknek, ha beleköthettek, csufolhatták, megjegyzéseket tehettek rá. Így aztán rájuk is görbe szemmel néztek a legények s ahol lehetett, a kölcsönt visszafizették. Vasárnap, e hó 6-án délután hat órakor, mikor a korcsma mellett a három testvér elhaladt, utánuk ment néhány pajtásával **Kutasi** Elek, akivel régóta ellenséges viszonyban voltak. **Kutasi** rákiáltott a **Mészáros** fiukra:

— *Álljatok meg, ha legények vagytok!*

Mészárosék megakarták mutatni, hogy bi-

zony nagyon is azok. Megállottak, amiből aztán nyomban alapos verekedés támadt. **Mészáros** Imre verekedés közben szíven szurta **Kutasi** Eleket, mire az nyomban összeesett és még ott az utcán meghalt.

Az esemény itt érte el szomorú tetőpontját. Az ünnepontó botrányhősöknek azonban még ez mind nem volt elég. A verekedés tovább folytatódott, de szerencsére újabb áldozat nélkül. Mikor a **Mészáros** testvérek észrevették, mi történt, tisztában voltak vele, hogy most mindjárt rájuk jár a rud. Haza szaladtak, hogy a további verekedésre felfegyverkezzenek. **Kutasi** barátai azonban mindenütt nyomukban voltak s megakarták bosszulni társuk halálát. A **Mészáros**-fiuknak mégis sikerült lakásukra jutni, ahol vasvillát, dorongot kaptak föl, úgy szaladtak ki az utcára s itt aztán újra kitört a verekedés. Ez sem volt vértelen és sérülésekkel járt. **Bördös** Imre a fején sérült meg. **Mészáros** Jánost és **Andrást**. **Rádu**lj Pál szurta meg lapoczkájukon. Sebesülésük igen könnyű természetű.

Kutasi holttestét fölboncolták, **Mészáros** Imrét a csendőrök kedden kísérték be Nagyváradra, ahol vizsgálati fogságba helyezték. A terhére rótt bűncselekményt persze tagadja és úgy igyekszik föltüntetni a dolgot, hogy *Kutasi* akarta ő beléje szurni a kést, **Mészáros** azonban kivédte a szurást, megfogta a legény karját és a kést a verekedés hevében mellének fordítva, az elhunyt kezével lökte szívébe.

Fürdői élet.

Biharfüred, aug. 5.

Eltekintve a kényelmi szempontok figyelembe vételétől, az emberiség nagy részét a pihenés, a nyugalom utáni vágy, természetszerű követelményei csoportosítják a fürdőhelyeken.

A mindennapi élet zürzavarában mindenki rohan, siet, a szükséges kenyér megkeresésében lehetőleg megelőzni a másikat — a léttelért, harcban előbbre jutni.

Ez az élethajszak okozója azoknak a szertelenségeknek is amely az élet majdnem minden vonatkozásaiban tulhajtott-hatást nem ismerő. A kétség, a bizalmatlanság, a félelem hogy csak ma mindent, mert holnap már késő kergeti az embereket folyton.

A rendszert nem ismerő erőfeszítés mindenben az emberiség nyolczvan százalékat beteggé tette mamár és a megbontott szervezet követeli a nyugalmat a gyógyulást.

A fenti okok folytán a fürdőt igénylők serege úgy megszorított, hogy hazánk fürdő telepei a legnagyobb berendezés mellett sem képesek a gyógyulást keresők tömegeit befogadni.

Természetes hogy Biharfüredünk a mely a kezdet nehézségeiből is csak most kezd kibontakozni — emez áramlatnál fogva annyira igénybe van véve, hogy igen de igen kicsinynek bizonyul az ide tóduló seregével szemben — dacára áldozatkész gazdájának **Dr. Radu** Demeter görög katolikus püspök ur ó méltósága figyelmes mindent felölöl intézkedésének.

A lakás szükséglet oly nagy foku, hogy még a nagy gyógytermet is háló teremmé kellett berendezni, hol például tegnap is tizennégyen találtak éjjeli elhelyezést, visszaemlékezve a «granadai éjji szállásra.»

Biharfüreden ily zsufoltóságánál fogva a fürdői élet is élénk. A fürdő gazdáján **Dr. Radu** Demeter püspök ur ó méltóságán kívül, ki mint szeretetreméltó házigazda minden vendével a fürdőnek egyformán leereszkedő, kegyes, figyelmes és szívjóságával örökre lekötendő, a főváros kitűnőségei közül itt időzik **Egervári** Egerváry Gyula miniszteri osztálytanácsos, országos vadászati főfelügyelő családjával, **Dr. Chyrer** Béla családjával és akit legelőször kel-

lett volna említeni, Miskolczi Barna szeretetreméltó kedves családjával, aki minden évben az első vendége eme kies paradicsomnak, mely dacára a belényesi vasut lassu voltának, azután az öt órai kocsit ut töredelmének ijesztő hatása ugyan mégis tulzsufolt. Tollamat nem engedem oly könnyen elsiklani Miskolczi Barna bácsi lekötözött nyájassága fölött, mert mint törzsvendég is, ki Biharfüredet legalaposabban ismeri, a füredi társadalom összekötő kapcsává szeretetreméltó modora a társaság gócpontjává tette.

Ide sorakoznak a Nadányi Jenő mindenki által nagyrebecsült családja, főtisztelendő Alacs Károly mezőkeresztési, Dumbráva László belényesi plebános urak, dr. Maizsán orvos ur kedves családja, tisztelendő Bulk tanár ur Belényesből, Szkurkáné urasszony kitűnő ének művésznő Ilona lányával, Plathy Miklós ur családjával. Továbbá az általánosan kedvelt Vaday Náci bátyánk szeretetreméltó frappáns ötletekben gazdag kollegájával Czajlik György szalontai gyógyszerészszel.

Nagyon természetes, hogy naponként megindulnak a turista kirándulások, a közeli helyekre, mint Remeteforrás csoda forrás Cusatorák-Pojeni csucs nagyobb részben gyalog, a távolabbi helyekre pedig, mint Galbina—Dragánvölgy, Szamos bazár—Ördögmalom. Iadolina—Diana berke stb. lóháton, még pedig a budorászi mokány lovakon, melyek a fürdőt átszelő patak partján várják a kiránduló közönséget és a vezető turista kommandójára szép sorban előállnak, amelyekre a hölgyek is férfiasan nyeregbe ülve elhelyezkednek, kalapkendő, napernyő lengetéssel a vezényszóra a legkitűnőbb hangulatban megindulnak, mi pedig betegek néma sovárgással nézünk utánuk, míg a magasba nyuló fenyők el nem takarják szemünk elől az utolsó lovat is.

Igaz, hogy gyakran kárpótolva érezzük magunkat, midőn a kirándulók a fáradalmaktól szárnyszeggetten vagy egy hirtelen zuhatagtól bőrig áztatva érkeznek vissza hallgatagon, hol csak a farkas étvágygal elköltött vacsora nyitja meg élénken beszédes ajkukat. Igaz, hogy most végtelen pazar időjárásban részesei az itteni gondviselés Biharfüredet, mert ami sohasem volt itt, 30 Reumur melegűnk van a napon és ami ismeretlen, a megizzadás, még az is bekövetkezett, az 1166 m. magasságban fekvő jéghideg patakokban bővelkedő Biharfüreden.

Nem feledhetem ki még Hoványi Gyula jogtanár urat sem, ki a Bihar-hegység eme kincsét kőllőleg fölismerve, már tiz év előtt nyaralót építtetett és azóta minden évben itt időzik egész családjával. Majd kifelejtettem bérlő asszonyunkat, a mindenki által szeretett Nyilas nénit, ki fiatalos kedélyvel bámulatra méltó zseniálitással ebben a bábeli zavarban ki tudja egyenliteni — természetes a lehetőséghez mérten — az ellentéteket, letudja csendesíteni a közönség kebelében zugó lakásérti orkánokat, mely mindég fel fel ujul, mert egy távozó helyett öt érkezővel szaporodik az idevágók száma.

Ellátása ellen panaszt nem hallottam, mert egyrészt az itteni éles levegő a legjobb étvágékészítő, másrészt a Belényesben lakó veje, Szigetközy János és fia Imre, valamint férje az öreg Nyilas Imre, fáradhatlan buzgalommal gondoskodnak a biharfüredi közönség igényei kielégítéséről. Saját részemről is itt fejezem ki köszönetteljes elismerésemet. A fürdőző közönség itt fel nem említett tagjaitól ezuttal kérek bocsánatot, nem lévén szerencsém mind ismerhetni, de világítóul elég legyen megjegyezni, hogy a tenkei, szalontai parasztoktól a hajduböszörményi, püspökladányi földművelés, a torontálmegyei papucos strimflis sváb parasztig lehet itt találni.

Tekintve ezen nagy lakás szükségét, úgy hallo, hogy püspök ur ő Méltósága jövőre két nagy szállóhelyet akar építtetni negyven szobával, a mi — ha az időjárás megfelelő lesz — igen-igen elfog kelni.

Végül el nem mulaszthatom Körner budorászi jegyző, posta-mester urnak azt hiszem a biharfüredi közönség nevében is hálás köszönetemet nyilvánítani, ki a jegyzői bodros teendők között a biharfüredi sokféle óhajtasu közönséget rendkívüli elfoglaltsága mellett is elismerésre méltóképen kielégíteni képes.

Ha Biharfüred dacára a nagy elhatározást igénylő ut töredelmei és bizonyos edzettséget igénylő Belényestől mintegy huszonöt kilométert kitevő ut vonalának — a közönség által ennyire igénybe vétetik, a fejlődése bölcső korában — mivé fejlődhetne egy pl. fogas kerekű vasut kiépítésével. A látottakból itélve nem tartom lehetetlennek, hogy a könnyen hozzá férhetést tekintve ózondus levegőjét, kristály hegye forrásait, tenyő erdeit a gyógyulást kereső emberiség részére még azon előnyét, hogy éghajlata szelidebb a magas Tátránál — éppen úgy be lehet telepíteni az egész Bihar hegységet mint a külföldi nevesebb éghajlati gyógyhelyeket, a könnyű hozzáférhetést követné a megfelelő berendezés ez pedig létesítene egy oly gazdasági és kulturális átalakulást, amelynek méreteit ma még kőllőképen elképzelni sem vagyunk képesek.

K—y. Andor.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Aug. 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Aug. 16. Képviselőválasztás Biharon.

Aug. 20. Kath. Legényegylet mulatsága.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.

Az új névtár.

A váradai l. sz. egyházmegyei papságnak új névtára nemrég hagyta el a sajtót. A névtár elsorolja a megye összes püspökeit, kinek díszes sorában a jelenlegi főpásztor Szmracsányi Pál O Excellentiája a 78-ik. A 16 valóságos kanonoki stallum közül egy, a tiszteletbeli kanonokok stallumai közül kettő betöltetlen.

Van a névtár szerint az egyházmegye területén 1 reális és 16 címzetes apátság, 3 reális és 14 címzetes prépostság. A lelkipásztorok terén s más hivatalokban 152 egyházmegyei miséspap foglalatokodik. 10 alesperesi kerületben 72 plebánia és önálló káptalanság van. Az oktatás, nevelés és betegápolás terén 227 férfi s nő szerzetes nyujt az egyháznak segítségét.

Az egyházmegye területén 158,329 a katolikusok száma, ami tekintve azt, hogy a váradai megye Bihar és Békés megyét egészben, Szilágymegyét nagyrészben, sőt Szatmár és Hajdu megyékből egy-egy részt fölöl a területhez képest nem nagy szám. De ha a névtárnak a katolikus hívek számára vonatkozó adataival összevetjük örvedetes, sőt helyenkint meglepő gyarapodást tapasztalunk.

Ha a mult század közepe tájáról veszünk elő mintát például az 1847-ket — érdekes és tanulságos összehasonlítást végezhetünk.

1847-ben a váradai megye területén a róm. katolikusok száma 71,150 — s 1900 ban 158,329 — mig tehát egy félszázad alatt az

inkább elszórtan, kisebb csoportokban élő katolikus lakosság megkétszereződött, addig a nagyobb tömegekben együtt lakó heivét vallásuk eredeti számuknak nem is a felével növekedtek, 1847-ben a számuk volt 366,207 — 1900-ban 527,710.

Városunkban egy félszázad alatt szintén igen megszorodott a katolikusok száma, 1847-ben volt 6370 — 1900-ban 15391; az igaz, hogy ezt messze felülmulja a zsidók szaporodása, kik 1847-ben 1493-an voltak — most pedig 12,394. Ezt az óriási növekedést — csak a tömeges beözönlés magyarázhatja meg.

A régi adatokkal való összevetés egy másik sajtáságos jelenséget mutat, hogy tudniillik Bihar megye északi és nyugoti részében, bár a katolicizmus feltűnően nem növekedett, mégis a protestáns felekezetenél jelentékeny apadást találunk. Például Csatáron a katolikusok 201 növekedésével a pro. estánsoknál 90 lélek apadást látunk.

Margitán a kath. 500 szaporulatával szemben a nagyobb számban levő protestánsoknál csak 360 a növekedés.

Micskén 1847-ben a kath. száma 156, a prot. 884 — 1890-ben kath. 204, prot. 800 — 1900-ban kath. 216, prot. 934.

Szalacson a kath. 400 lélek növekedésével szemben 1000 a prot. vesztesége 50 év alatt. A székelyhidi esperesi kerületben, mig a katolikusok csak 969-el szaporodtak, addig a protestánsok 3941-el fogytak.

Igy lehetne folytatni ezt az összehasonlítást még számos községben. Igen örvedetes a növekedés Debreczenben, hol 1847-ben 2169 a kath. száma, ma pedig 13158, továbbá Szalontán, hol 50 évvel ezelőtt 16 katolikus volt, most 1037, Füzesgyarmaton 122, most 1081. Nagybaródon még egy évtizeddel ezelőtt is csak 60 katolikus volt, ma 1075-en vannak, ugy, hogy a két utóbbi helyen egy róm. kath. plebánia felállítására elkerülhetetlenül szükség van.

A névtár ezen adataiból azt a reményt meritjük, hogy ezen egyházmegyében annyi különböző, nagy tömegű vallásfelekezet s nemzetiség között aránylag csekély és elszórt katolicizmus haladni, fejlődni s növekedni fog s a ker. kath. hitnek magvát mindig szélesebb körben hintvén el, egykor ismét régi dicsőségét s nagyságát fogja visszanyerni.

* **Személyi hir.** Dr. Hoványi Géza, a Nagyvárad Takarékpénztár vezérigazgatója gatója norvégiai utjából nejével együtt hazatért Nagyváradra.

* **Nem lesz rendkívüli megyegyűlés.** Biharvármegye tudvalevőleg még nem nyilatkozott a mostani zilált politikai viszonyok felől s nem csatlakozott azokhoz a vármegyékhez, amelyek felémelték tiltakozó szavukat az alkotmányellenes kormány ellen. Mindössze az alispán annyit jelentett ki, hogy a törvénytelen rendeleteket nem hajtja végre, hanem a vármegye közgyűlése elé terjeszti. A vármegye intézői ugyanis legjobban szeretnék, ha minden határozathozatal nélkül tlábolhatnának a

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott áruk.

Menyasszonyi kelengyek. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ág- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zephir és szines vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o o vidékre bérmentve küldetnek o o o o o o

nehéz politikai viszonyokon s így a hazafiatság vádját sem érhetné őket s Tisza kegyeiben is megmaradhatnának továbbra is. A vármegye nagyobb községei azonban sorban ostromolják a vármegyét, hogy rendkívüli közgyűlést tartson s ezen foglaljon állást a többi vármegyék példájára, az alkotmányellenes kormányval szemben. Ujabban Bagamér, Értarcsa és Gálospetri községek küldték be a megyéhez ilyen irányú határozataikat. Biharvármegyénél azonban megakarják mutatni, hogy nem hiába Tisza István a vezérük és irányítójuk s jól értenek ahhoz, miként kell ezeknek a községeknek hazafias gondolkodását lehűteni. A községek rendkívüli meggyűlést kérő határozatait egyszerűen megsemmisítik s mennek a belügyminiszter után. Az egyik község képviselőtestületének határozatát a következő indoklás alapján semmisítette meg Biharvármegye alispáni hivatala: »Mután a községi törvény 21. §-a szerint a községnek nem áll jogában politikai kérdésekkel foglalkozni, a csatolt határozatot a képviselőtestület jogkörének túllépésével hozta meg és így az törvénybe ütköző és semmis, tehát az figyelembe sem vehető.« — Pedig éppen ezek a községek mint a megye szervei, azt szerették volna tudni, hogy a hivatalos vármegye törvényesnek és alkotmányosnak tartja-e a mostani haptákkormányt.

*** A hadügyminiszter rendelete.** A hadügyminiszter június 19-én rendeletet adott ki, amelyben megiltja, hogy megindított katonai vizsgálat miatt a kiszolgált katonákat vagy tartalékosokat a fegyvergyakorlaton túl nem szabad vizsgálatni. A tartalékba való helyezés azonban a vizsgálat folytatását semmiképen sem befolyásolhatja.

*** A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város jövő évi választóinak névjegyzéke ellen annak idején egész halommal érkeztek be a központi választmányhoz a felszólamlások. Ezek közül a választmány többet elutasított részint a felvétel, részint a törlés iránti kérelemmel. Tegnap járt le a központi választmány határozata elleni felebbezések benyújtására kitűzött határidő. A beadott felebbezések szerint a következők kérik a névjegyzékbe leendő felvételüket: Szabó Mihály, Kohn B. Béla, Kaufman Márton, Berger Lajos, Weisz I. Miksa, Hegyesi Gusztáv, Erős Lajos, Szura András, Pásztor Sándor, Korponoy Lajos, dr. Popper Ákos. Dr. Stokker József szintén felebbezést adott be a központi választmány határozata ellen s ebben Barta László és Blaha István felvételét, továbbá Szima János, Mucsi István, Molnár Sándor, Czencz József, Sinkó Ferencz, Rákosi Ferencz, Bukay György és Walcz György törlését kéri a választók névjegyzékéből. A felebbezéseket felterjesztik a kir. Curiahoz.

*** Roncsoló toroklob Kiszántón.** Levelezőnk jelentése szerint, Kiszántó községben a gyermekek között fellépett a kicsinyek rémes betegsége: a roncsoló toroklob. A járvány miatt a főszolgabíró az óvoda bezárását elrendelte s megette a szükséges óvintézkedéseket a járvány terjedésének megállítására.

*** Nagyvárad tüzoltók Szegeden.** A tüzoltók országos nagygyűlése augusztus hó 12—15. napján lesz Szegeden. Ez lesz a magyarországi tüzoltók 16-ik nagygyűlése. A már összeállított tárgysorozatnak a tisztújításon és a legközelebbi gyűlés helyének megállapításán, valami t a szokásos előterjesztéseken kívül legérdekesebb pontja lesz az orsz. választmány

előterjesztése József főherceg alapítvány létesítése iránt s a védnök választása. A szegedi nagygyűlésen a nagyvárad tüzoltó egyesület is képviselve lesz s Mezey Mihály főparancsnok vezetésével 24 önkéntes tüzoltó utazik holnap Szegedre.

*** Miniszteri titkárból udvari pap.** Vaszary Kolos bíboros hercegprímás Vodiczka Imre Szatmár egyházmegyei áldozópap, aki mintegy tíz év óta a miniszterelnökség fordító osztályában, mint miniszteri titkár működik, felvette az esztergomi főegyházmegye papjai sorába Vodiczka Imre sok nyelvet ért, munkása a fővárosi sajtónak és sűrűn szónokol a budavári koronázó Mátyás templomban.

*** A szombathelyi dalosverseny.** Az országos magyar daléregyesület augusztus 12—16-án tartja tizenhatodik dalünnepét Szombathelyen. Az öt napra terjedő ünnepélyen részt vesz az ország számos jónevű dalárdája, csak Nagyvárad marad ki innen is. A műsorok minden egyes pontja érdemes arra, hogy országszerte érdeklődést keltsen. Augusztus 15-én Nagyboldogasszony napján dísz dalverseny lesz, melyen a védnőknői tisztességet övezgye báró Gerliczy Félixné leánya, Szegedy Györgyné, született Gerliczy Irma bárónő vállalta el. S ilyen alkalmakkor érezzük igazán hiányát városunkban, amelynek oly élénk, pezsgő társadalmi élete, annyi jó muzsikusa és kellemes hangú énekese van, a szervezett, nagyobb szabású dalárdának. Bizony ez nagy foglalkozás. Nem volt ez mindig így, — Nagyváradnak is megvolt a maga szép jóhírű dalárdája. Ma mindössze három kisebb dalkörünk van, a katolikus legényegylet, az iparosítjáké, valamint a reformátusok énekkara. Érdemes és minden esetre tisztelteméltó működést fejtenek ki, de mégis csak kicsinyek. A Nagyvárad régi dalárdájának zászlaja és nyert díja, az ezüst serleg ezalatt csendesen, észrevétlenül pihen a városi levéltárban.

*** Eljegyzések.** Kortsáros László, községi iskolai tanító eljegyezte Ujfalussy Klárikát városunk egyik ünnepelt szépség leányát. Papp Ferencz, a katolikus legényegylet dékánja jegyet váltott Dióss Juliska kisasszonnyal, Nagyváradon.

*** Bizalmas tartalmú katonai levelek.** A közös hadügyminiszter fölkererte a magyar belügyminisztert, hogy az eljáró hatóságokat utasítsa, hogy a bizalmas tartalmú katonai szolgálati leveleket mindenkor ajánlottan adják föl. A belügyminiszter most rendeletében utasította az illetékes hatóságokat a hadügyminiszter kívánságának a teljesítésére.

*** Műkedvelői előadás a Kossuth-szobor javára.** Antalfiné Körös-utcai tánctermében mosolygó szép leánybábák és szünetelő diákok érdekesnek ígérkező műkedvelői előadást rendeznek Szent-István király napján a Nagyváradon felállítandó Kossuth-szobor javára. A résztvevők névsora a következő: Antalfi Margitka, Tyll Lujzika, Szabó Ilus, Szabó Magda, Szabó Margit, Stern Stefi és Stern Margit, Tyll János, Papp Lajos, Weisz Jenő, Lebovits János, Ziherm Artur, Erdélyi Jenő, Berger Sándor, Bauer Albert, Stern Sándor stb. Helyárak: Első hely 1 kor. 20 fill., második hely 80 fill., harmadik hely 70 fill., diákhely 30 fill. A jótékony cél érdekében a rendezők köszönettel fogadnak felülfizetéseket.

*** Halálozás.** Mint részvételt értesülünk súlyos gyász érte Uj Palota község közbecsülésben álló biróját, Köttling Józsefet és családját. Fia, ifj. Köttling József Nagyvárad városi fogyasztási hivatali eljáró tegnap hosszas szenvedés után, élete 31-ik évében elhunyt. Holt tetemeit az aradi-uti házánál történt beszentelés után tegnap este kiszállították Uj-Palotára, a hol holnap, pénteken délelőtt 8 órakor helyezik örök nyugalomra a családi sírba. Béke poraira.

*** Bűzhödt pocsolják a városban.** A rekkenő hőség dacára a nagyvárad rendőrség éppen semmit nem gondol az utcák tisztán-

tartásával. Igen sok helyen valóságos bűzhödt pocsolják mozdítják elő a közegészségügyet. A többi között Kálvária utca elején egész hosszában ott terjeng a megzöldült pocsolja a folyókában s megfertőzti a város ezen különben egészséges helyén a levegőt. Több helyen mint Vizvezeték utca közepén azért állandó a pocsolja a 23. és 25. számú házak előtt, mert a rossz lejtmerés alapján készült folyókában nincs lefolyása vizeknek.

*** Bacilusokkal megölt feleségek.** Newyorkból jelentik: Brooklynban a rendőrség igen veszélyes embert tartóztatott le a minap Carleton Frigyes személyében, aki legutolsó ne-jének halála folytán jutott a feleséggyilkosságok gyanujába. A legutolsó asszony az állkapocsmerevedés nevű szörnyű betegségben halt meg és az orvosoknak feltűnt, hogy nem tudtak valami pisztolytól vagy más hason szerszámtól való horzsolás nyomaira akadni, mely a betegséget okozhatta volna. A nyomozás csakhamar kiderítette, hogy Carleton korábbi neje is ugyanebben a rémes és ritka kórban pusztult el. S ekkor fölmerült a gyanu, hogy Carleton maga tenyészette a rémes bacilusokat és ezeket valami itallal vagy étellel juttatta két neje szervezetébe. E gyanut megerősíti az a körülmény, hogy Carleton — mint kiderült — nagy előszeretettel foglalkozott bakteriológiai vizsgálódásokkal. De a gyilkosság vádjára még nincs elég bizonyíték és kérdéses is, hogy fog-e az ügyészségnek sikerülni a gyilkosság elkövetését meggyőzően bebizonyítani. A rendőrség már csaknem kétséget kizárólag megállapította, hogy Carleton különböző nevek alatt és az ország különböző részeiben kilencz nőt vett feleségül. Ime a lista: Murray Helén John E. Candlos név alatt esküdött meg vele Nebraskában. — Andrews Jennielet Carleton Frigyes név alatt vette nőül Yanktonban. — Michell Lucziát Martincz James név alatt vette el Covingtonban. — Kettering Lulu De Rodriguet név alatt vette nőül Rochesterben. — Cerier Rózát Martin Károly név alatt esküdött meg vele St. Louisban. — Kingrey Etát Martincz E. J. név alatt vette el Alabamában. — Peterson Millie Cartier J. Ede név alatt élt vele Jersey Cityben. — Smith Jennie, akit Brooklynban Carleton E. Frigyes név alatt vett nőül és ki kevéssel azután állkapocsmerevedésben halt meg. — Gorman T. Mari, akit szintén Brooklynban vett nőül Carleton E. Frigyes név alatt s aki szintén kevéssel azután »lockjaw«-ban pusztult el.

*** Földrengés Budapesten.** Ma reggel Budapesten délről észak felé menő, egyetlen, körülbelül 2 másodperczig tartó lökésből álló földrengés volt észlelhető.

*** Időjelzés.** A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése augusztus 10-ére: Meleg, száraz.

Pannonia étterem és téli kert.

Első minőségű Dréher-féle **KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.** Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

MULATSÁG.

A katolikus legényegylet táncmulatsága. A nagyvárad katolikus legényegylet Szent István napján nyári táncmulatságot rendez a Püspök-fürdőben, melyre a következő meghívót küldte szét:

A nagyvárad katolikus legényegylet 1905. augusztus hó 20-án, Szent István napján, a

Püspök (Szent László)-fürdőben zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Kezdeté este 7 órakor. Belépő-díj: Személyjegy 1 korona 50 fillér. Családjegy 3 korona. Jegyek előre válthatók az egyet Teleky-utcai helyiségében. A zenét Vásárhelyi Béla cigány és zenekara szolgáltatja. Éjjél után külön vonat áll a közönség rendelkezésére. Vonatok indulnak Nagyváradról: d. e. 7:33, 9:50, d. u. 2:4, 4:44 és este 8:20 perczkor. Dr. Vucskics Gyula egyházi elnök, Kugler Albert világi elnök, Pálffy Béla igazgató, Széles Lajos pénztárnok, Rottensteiner István II. pénztárnok, Óváry Lajos ellenőr, dr. Szolnok Jenő titkár, Sikli József II. titkár, Papp Ferencz I. dékán, Kauczil István II. dékán, ifj. Tóth Lajos főkönyvtárnok, Krupka Ferencz könyvtárnok, K. Kürti Lajos ünnepély-rendező.

Rendezőség: Dr. Krüger Aladár vig. biz. diszelnök, fj. Barza József vig. b. elnök, Pásztor Lajos vig. b. jegyző. Arnóczy József, Bujdosó Sándor, Barza Károly, Demkó Pál, Eisele Antal, Fülöp György, Galló János, Kádár János, Kotesk Károly, Lipiczky Gyula, Nagy István, Papp Gyula, Setyerov Zsigmond, Veress János.

NYILTTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

**Az „Első nagyváradi
Czipő- és Csizmagyár”
Moskovits Farkas és Tsa**

kicsinybeni eladási üzletében.
(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)
helyi kis iparosok által készített kizimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:
Moskovits Farkas és Tarsa.
Telefon: 417. Szabott árak.

TÁVIRATOK.

A kassai püspök és a válság.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) *Bubics* Zsigmond kassai megyéspüspök a Bécs melletti Badenből, a hol ez idő szerint üdülésre visszavonult, pásztorlevelet intézett egyházmegyéje papságához. A pásztorlevélben mindenekelőtt elrendeli a főpásztor, hogy a legalkotmányosabb király születése napján az összes plébánia templomokban ünnepélyes istentiszteletet tartsanak papjai. Azután rátér a pásztorlevél a *hazai válság* ügyére. Annyiban tehát hasonlít úgy *Mailáth* Gusztáv Károly gróf erdélyi, mint *Csáky* Kásoly Emánuel gróf váci megyéspüspököknek ugyanez irányban legutóbb kibocsátott körlevelére.

A körlevél higgadtságra, méltóságra, nyugalomra inti a hivatottakat. Mérlegelni igyekszik a helyzetet, a körülményeket latolgatja s arra a konklúzióra jut, hogy hangzatos jelszavak nyomán rohanni nem szabad.

Meg kell azt jól gondolni, minő természetűek ezek a mostan napirenden levő nemzeti követelmények. Bizonyára nem

olyanok, hogy villámgyorsasággal csak úgy eszerüen máról-holnapra megvolnának valósíthatók.

A főpásztor általában véve az aggályosság szemüvegén keresztül nézi a válságot. Kárhóztatja és minél gyorsabb, simább és eredményesebb megoldását óhajtja. Fölvívja papjait, csillapítsak le a nép esetlegesen fölzaklatott szenvedélyeit, intsek a magyar ember hagyományos törvénytiszteletére. Egyáltalán haladának úgy a papok, mint a hívő nép a józan megfontolás útjain, a mások jogainak respektálása mellett, a keresztény szeretet és béke jegyében.

A pásztorlevél széles körökben támasztott érdeklődést. Egészen meglepés szerüleg jelent meg, emellett szövege sok tekintetben alkalmas arra, hogy figyelembe véssék.

Titkos értekezlet Bánffyánál.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) Az a kószahír, mintha Bánfy Dezső báró bimbó-utcai lakásán Takovich államtitkárral titkos megállapodások jöttek volna létre, a valóságnak nem felelnek meg. Egy szó sem igaz belőlük, csupán annyi, hogy Tarkovich csakugyan meglátogatta Bánfyt budapesti lakásán vasárnap délelőtt. Ez alkalommal azonban már Degenfeld József gróf főgondnok és Baksay Sándor szuperintendens is ott voltak Bánfy lakásán, ahol azonban éppen nem belpolitikai kérdésekről, hanem az amerikai magyar reformátusok istápolásáról volt szó. Ez a fontos kérdés képezte a tanácskozás kizárólagos tárgyát. Minden más kombináció és pletyka egyszerűen homlokegyenest ellenkezik a valósággal.

Újabb koronatanács.

Budapest, aug. 9. (Saját tudósítónktól.) Tegnap újra koronatanács volt, mely megállapított egy manifesztumot, melyet a cárevis születésnapján proklamálnak. A manifesztum a cárevis nevében a népre appellál.

Megyék ellenállása.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) *Pestvármegye* hatvanötös ellenőrző bizottsága ma ülést tartott, ameyen foglalkozott az ügyvivők intőszózatával, valamint a belügyi ügyvivő megsemmisítésével, amelyet nem vesz tudomásul. A megye közönsége elé *Beniczky* Lajos a vármegye alispánja külön jelentésben fog beszámolni a vármegye közönségének a hozott határozatról.

Sopronvármegye törvényhatósági bizottsága ma rendkívüli ülést tartott, amelyen az ügyvivő kormányának *bizalmatlanságot* szavazott, egyben kimondta, hogy az adók és ujonczok beszállítását fogja tárgyalni. Azon esetre pedig, ha a miniszter a határozatot megtalálná semmisíteni, a vármegye az idevonatkozó esetleges leiratot, mint érvénytelen figyelmen kívül fogja hagyni. A tisztviselőkért a megye erkölcsi és anyagi garanciát vállal.

Klein Francziska kegyelmet kapott.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik: Ma délben érkezett meg *Klein Francziska* kérvényének ma elintézése. *Bistler*

báró törvényszéki elnök azonnal a börtönbe ment maga elé vezettette Klein Francziskát és közölte vele, hogy ő felsége a halálos ítéletet élethosszig tartó súlyos börtönre változtatták.

A vámkonferencia.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) Fejérváry, Goluchowszki és Gautsch a belga, orosz, szerb és bolgár szerződések ügyében Bécsben tanácskozni fognak.

Az általános választói jog.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) A külföldre kiküldött szakértők már aug. utolsó hetében visszatérnek s a törvényjavaslat csakhamar el fog készülni.

Osztrák államférfiu a magyar válságról.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) Egyik fővárosi estilapnak alkalma volt egy előkelő osztrák államférfiu véleményét hallani a magyar válságról. Az államférfiu nyilatkozata szerint az európai helyzet mai állása mellett Magyarország és Ausztria egymásra vannak utalva. *Szeperáló törekvéseket a két állam között nem lehet megtűrni.*

Kautz Gyula levele.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) *Kautz Gyula* főrendiházi tag nyaralásából Balatonfüredről levelet intézett *Podmaniczky* Frigyes báróhoz, amelyben *Tisza* István gróf cikke fölött örömet fejezi ki és fölülte sajnálja, hogy a pártkonferencián részt venni joga nincsen. A maga részéről üdvös eredményt óhajt és remél a közeljövőben a szabadelvűpárt lobogójára nézve.

Behívók erőszakos kézbesítése.

Budapest, augusztus 9. (Saját tud. táv.) Az Alföldről jelentik, hogy a behívókat, melyeket postán küldenek a hadköteleseknek, csendőri beavatkozás mellett kézbesítik a címzeteknek, akik így képtelenek az erőszaknak engedni.

Két év a pápai trónon.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. távirata.) *X. Pius* pápa koronázásának második évfordulóját nagy ténnyel és pompával ünnepelte meg. A sixtusi kápolnában bemutatott szentmisére biborosok, diplomata, *X. Pius* testvére, unokahuga és a nemesség vett részt.

Szent mise végén áldását adta a pápa a jelenlévőkre, kiknek számos üdvözlését nyájasan fogadta, azután visszatért palotájába.

A szultán elleni merényletről.

Budapest, aug. 9. Konstantinápolyból jelentik. A szófia *Tempsnek* az a híre, hogy a szultán elleni merényletnek célja a trónörökös sorrendjének megváltoztatása volt és hogy a merényletet a rendőrség kezdeményezte, teljesen alaptalan. Épp ily alaptalan a *Manchester Guardian* az a jelentése is, hogy a merénylet egy akna telobbantása által történt és hogy a merénylet célja az volt, hogy a trónörökös és a keresztények ellen erőszakos rendszabályokat alkalmazzanak.

A berlini gyorsvonat katasztrófája.

Berlin, augusztus 9. Valóságos pszichológiai rejtély, hogy bocsáthatta el a spembergi vasuti hivatalnok a berlini vonatot, holott ezt

csak a szomszédos állomás írásbeli engedélye alapján lett volna szabad neki megtennie. A hivatalnok kimerültséggel sem mentheti magát, mert a vizsgálat kiderítette, hogy csak két óra hosszat volt szolgálatban.

A béke.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) Pétervári hírek szerint a békére kevés a remény. Azt hiszik, hogy a béketárgyalás egy heti működés után befejeződik és pedig eredménytelenül. A japánok követelik, hogy Oroszország engedje át területének egy részét és fizessen kárpótlást. Ezt az orosz békekövetek elfogadhatatlannak tartják. Ha a japánok forszírozzák követelésüket, beszüntetik a tárgyalást. A japán követelések a csár parancsára azonnal nyilvánosságra hozattak. Azt remélik, hogy ezáltal a harci kedvet egész Oroszországban feltüzelik.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. távirata.) Ma délelőtt Portsmouthban villásreggeli lesz, azután megtartják a megújító ülést. Érdemleges tárgyalások azonban még nem lesznek, mert az egyik orosz meghatalmazott, Pokotilov pekingi követ még nem érkezett meg. Némi nehézséget fog okozni a tárgyalás nyelvének megállapítása, mert Komura csak angol, Witte pedig csak francziául tud. Tolmácsra lesz szükség. Főmért az a terv, hogy a meghatalmazások kérdésénél Roosevelt közreműködését vegyék igénybe, de ez kivihetetlen.

A békekilátások annyiban javultak, hogy bár az orosz megbizottak hangoztatják, hogy Oroszország területet át nem enged, kárpótlást nem fizet, a kérdés megvitatásától nem idegenkednek.

— Mi ezeket a dolgokat nem akarjuk ridegen elintézni — mondotta egyikük a Times levelezőjének. — Viszont a japánok is azon lesznek, hogy a tárgyalás az oroszokra nézve ne legyen lealázó.

Azt a kérdést azonban felvetik, hogy Oroszország hajlandó-e területe egy részét átengedni és kárpótlást fizetni. Csak ennek eldöntése után fognak érdemleges tárgyalásokba bocsátkozni.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) Newyorkból jelentik, hogy Witte újból megczáfolta azt a neki tulajdonított kijelentést, hogy Oroszországnak újból készülnie kell a háborúra. Tárgyalások angol és franczia nyelven folynak. Kamura csütörtökön közli a japánok feltételeit, melyeket szintén mindkét nyelvre lefordítanak. Oroszország hír szerint hajlandó belemenni Szachalin átadásába és állítólag a vladivosztoiki erősség megszüntetését is hajlandó elfogadni.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. távirata.) Pétervárról az a jelentés érkezik, hogy *Linevics* a japánok bekerítették. Két szárnya képtelen volt északirányban visszavonulni.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. K. Nagyvárad. A vadászati jogosultsággal bírótak exlexben nem lehet abban megakadályozni, hogy vadászterületükön — a törvényben előírt korlátok között — a vadászati adó befizetése nélkül is vadászassanak. Ha valaki vadászati jegyet akar váltani, de ennek kiadását amaz okból tagadják meg, mert a vadászati adót nem fizette meg, akkor a vadász csak puskázson egész nyugodtan, mert semminemű kibágást a vadászattal nem követ el. Természetes, hogy csak azon vadászokról van szó, akik vadászterülettel bírnak; akinek tehát

akkora földbirtoka van, hogy az önálló vadászterületet képez, vagy aki magában, vagy másokkal társulva, vadászterületet bérel, az az exlexben a vadászati adó befizetése nélkül is kedvére vadászhat.

KÖZGAZDASÁG.

A sertésvész a megyében. A sertések között Biharmegyében ismét feltűnően terjed a veszedelmes és pusztító sertésvész. Legújabbán Kőszvényes és Gálospetri községekben lépett fel a járvány a sertés állományban.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, aug. 9.	
Buza okt. — — — —	10.12
Rozs okt.-re — — — —	13.10
Tengeri julius 1906. — — — —	16.62
Zab ápr.-ra — — — —	13.20
Repcze aug.-ra — — — —	24.50

Értéktözsde.

Budapest, aug. 9.	
Oszrákhitelrészvény — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — —	806.50
Leszámloló bank — — —	464.50
Rimamurányi — — —	514.—
Ozstrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut — — —	569.50
Városi villam s vasut — — —	2450—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

„MERKUR”

Kereskedelmi és mezőgazdasági termékek, ingók- és ingatlanok, házak, üzletek, földbirtokok és bérletek vételét és eladását közvetíti.

Bank-törlesztés- jelzálog-állami, megyei-városi és magántisztviselő kölcsönök olcsó kamattal mellett kieszaközöl.

Ertékpapírok vétele és eladása.

Tőzsdei megbízások Reclamok

terjesztését.

Hirdetések felvételét az összes bel- és külföldi lapokban nyomtatványok megszövegezését, címzését és kibocsátását.

Információkat beszeres a legszélesebb körben úgy kereskedelmi, mint családi ügyekben a legnagyobb discretió és pontosság mellett a

„MERKUR”

Kereskedelmi ügynökség Nagy-

Váradon.

Szent János-u 6.

1263.

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa egy vi önkéntes katonai szolgálatra jogosít s melynek eddig végzett 549 növendéke elsörendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, posta-, táviradai, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági- és egyéb közhivalkokban nyertek kiváló alkalmazást, 1905. szeptember hó 1-jén nyitja meg 18-ik évfolyamát.

Az intézetet az 1904—905-iki tanévben 123 tanuló látogatta, köztük 57 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. Kovács S. János ur, legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1905—906-iki iskolai évre a beiratások folyó évi június hó 30-án s július hó 3 első napján eszközöltnak.

Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztatónk” ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben, Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld.

Nagyvárad, 1905. június hóban.

Reismann Mór,

a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Eladó ház.

A város legegészségesebb le-
vegővel bíró részén egy még 10
évig adómentes ház, mely áll
3 szoba, 2 konyha, pincze és
hozza való mellékhelyiségekből,
szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal.

1254.

Világhírű

előpataki gyógyviz

Számtalan előismerő nyilatkozat, a
kik ennek használata után a legjobb
egészségnek örvendenek! Különösen
ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hu-
rutjainál, gyomorgörcs, gyomor-
égésben** a tulságos nyálka és sav-
képződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor- és szélzsabában, hányatognál.

2. **Alteti vérbőségben, vérpan-
gásban, aranyérben** s az ezzel járó
résztkór s kedélykór szokásos székre-
kedéseinél.

3. **Máj- és lépdegánatokban**, az epe
kivezető csöveinek hurutos bántalmai-
nál, sárgaságban, epekövekben, a pozs-
gerj és váltólázakból származott lépda-
goknál.

4. **Fejlődési sápkórban** s az ezen ala-
puló hősám zavaroknál, a görvélykór
torpid alakjainál s különösen vérsze-
génységi állapotoknál,

5. **A vesék és húgyhólyag hurutos
bántalmainál**, a kezdődő húgykő és fő-
vény-lerakódás eseteiben kitűnő húgy-
savoldó.

6. **A méh idült tömüléseivel, dagai-
nál, fehér folyás s rendetlen havad-
zásnál.**

7. **A nemi részek gyengeségeiben.**

8. **Angolkórban**, egyáltalában gyer-
mekeknél a szervezet ép és erős kifej-
lődését vas és mészartalmánál fogva
meglepően elősegíti, egészséges embe-
reknek is üdítő italul szolgál, s külö-
nösen borral vegyítve a háztartásoknál
általános használatban van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése
NAGYVÁRADON.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképző lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— *villamosvilágítási* —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A

„Nagyvárad Hítelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsonöket

nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-

nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszeres és terményekre

előleget ad. **Az igazgatóság.**

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban
4 utcai szoba s a hozzá tartozó mel-
lékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905.
november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénz-
tárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

HIRDETMÉNY.

A »Biharmegyei takarékpénztár« 1905. január hó
18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicséréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
nében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**
Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.